

zaaknummer 2013 W 1034(1)

Datum beslissing: 3 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.M.A. van den Boogaard, advocaat te Uden,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 april 2013.

Op 16 mei 2013 heeft de griffie een brief ontvangen van [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde.

Op 31 mei 2013 is vervolgens een brief binnengekomen van de juridisch adviseur van klager mr. Van den Boogaard.

Op 30 juli 2013 is de [bijzondere griffier] namens de voorzitter van de Klachtencommissie verzocht een onderzoek in te stellen onder meer naar de persoon [aangeklaagde], of hij nog in leven is en (zo ja) waar hij woont.

Op 14 augustus 2013 heeft de griffie van mr. Van den Boogaard een kopie ontvangen van een foto waarop aangeklaagde staat.

De griffie heeft de eindrapportage, gedateerd 11 november 2013, van de [bijzondere griffier] ontvangen.

Op 10 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [provinciaal overste] voornoemd.

Op 15 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd vergezeld door zijn moeder, mevrouw [naam], en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Boogaard.

Namens de Congregatie zijn ter zitting verschenen [provinciaal overste] en [naam].

De mondelinge behandeling werd vervolgens aangehouden in afwachting van nadere stukken van (de gemachtigden van) partijen, onder meer in verband met onderzoek naar de huidige verblijfplaats van aangeklaagde en informatie betreffende de strafzaak in de jaren '70 tegen aangeklaagde.

Via een e-mail bericht van 27 mei 2014 heeft mr. L.M.M. Rohof, advocaat te Nijmegen, laten weten dat aangeklaagde zich tot hem heeft gewend, met het verzoek zijn belangen te behartigen.

Op 28 mei 2014 is mr. Rohof verzocht binnen acht weken namens zijn cliënt een verweerschrift in te dienen.

De Klachtencommissie heeft per e-mail van 13 juni 2014, als antwoord op een e-mail van mr. Rohof, aan mr. Rohof bericht niet akkoord te gaan met zijn voorstel om na het indienen van een verweerschrift daarna de verdere procedure voor aangeklaagde te sluiten.

Op 24 juni 2014 heeft de griffie van mr. Van den Boogaard een kopie ontvangen van een psychologisch onderzoek - gedaan in het kader van de strafzaak die tegen klager heeft gediend in 2012-2013 - alsmede een kopie van het huidige behandelplan betreffende klager.

Op 9 juli 2014 heeft de griffie een verweerschrift van aangeklaagde ontvangen. De griffie heeft voorts de mededeling van mr. Rohof ontvangen dat zijn cliënt niet bereid is voor de Klachtencommissie te verschijnen.

Vervolgens heeft de griffie reacties ontvangen op het verweerschrift van mr. Van den Boogaard en [provinciaal overste]. Aangeklaagde heeft via mr. Rohof laten weten geen verdere behoefte te hebben om te reageren.

Op 9 juli 2014 is bij de griffie een kopie van het vonnis inzake de strafrechtelijke procedure tegen aangeklaagde d.d. 17 januari 1978 ingekomen, opgestuurd door mr. Van den Boogaard.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Op 8-jarige leeftijd werd klager in verband met privé problemen in de thuissituatie geplaatst op het Internaat [naam] te [plaats].

Vanaf zijn 9e jaar tot zijn 14e jaar werd klager lastig gevallen en misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was in groep 3 de groepsleider van klager. Na zijn 14e jaar kwam klager in een hogere groep en raakte hij uit de invloedssfeer van aangeklaagde.

Het seksueel misbruik vond zeker drie keer per week plaats, tijdens de dienst van aangeklaagde. Bij het naar bed gaan stoeide aangeklaagde met klager. Hij raakte daarbij opzettelijk de geslachtsdelen van klager aan. Aangeklaagde kwam later op de avond - rond 23.30 uur - ook bij klager in bed liggen en kleepte klager dan uit. Aangeklaagde kleepte ook zich zelf uit. Aangeklaagde pijpte klager en dwong klager hem te pijpen, met zaadlozingen als gevolg. Ook stak aangeklaagde zijn tong in de mond van klager en stak hij zijn vinger in de anus van klager.

Het misbruik vond onder bedreiging plaats. Hij verbood klager om over het misbruik te praten en om angst aan te jagen maakte aangeklaagde een beweging met zijn hand langs zijn hals. Klager werd duidelijk gemaakt dat dit zou gebeuren als hij er iets over zou vertellen aan zijn ouders of anderen.

Klager werd op het [internaat] ook door andere leiders seksueel misbruikt en fysiek mishandeld. Klager heeft er een keer met zijn moeder over gepraat en haar gezegd dat hij niet meer met de leidinggevende wilde slapen op de kamer. De moeder van klager heeft toen contact opgenomen met het internaat.

2.2 Klager is onlangs veroordeeld voor een zedendelict en heeft hiervoor zes maanden gevangenisstraf gehad. Dit heeft tot gevolg gehad dat klager zijn baan is kwijtgeraakt. Ook is zijn huwelijk in de problemen gekomen. Zijn vrouw staat niet toe dat klager nog omgang heeft met haar dochter.

Klager heeft nu twee keer in de week psychologische hulp en heeft daar baat bij.

In het kader van de strafrechtelijke zaak is klager psychologisch onderzocht. Klager is er van overtuigd dat het seksueel misbruik in zijn jeugd heeft bijgedragen aan het zedendelict dat hij zelf heeft gepleegd.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is allereerst oplegging van straf aan de nog in leven zijnde misbruikers en voorts een financiële compensatie.

3. De reactie van de Congregatie (zakelijk weergegeven)

De [Provinciaal Overste] heeft naar vermogen onderzoek verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie.

Klager staat geregistreerd als leerling van [internaat], binnengekomen op 23 oktober 1972 en vertrokken op 19 juli 1982. Volgens de gegevens op de leerlingenkaart verbleef hij in de groepen 2 en 3.

Er is geen archief bewaard gebleven van [internaat]. De Congregatie heeft vernomen dat de personeeldossiers zijn vernietigd.

Er zijn geen andere klachten tegen aangeklaagde bekend. Ook komt de naam van aangeklaagde niet voor op de lijst van namen die de Congregatie van de commissie Deetman ten behoeve van diens onderzoek heeft ontvangen.

De Congregatie kent echter de naam [aangeklaagde] wel uit een verklaring van een oud-medewerkster: "Ik weet eigenlijk heel weinig over [aangeklaagde]. Alleen dat hij op staande voet ontslagen is en dat hem toen een terreinverbod is opgelegd. Zijn voorletters zijn [voorletters]. Hij woonde in die tijd in [plaats]. Hij was inderdaad groepsleider op groep 3..."

De Congregatie kan de klacht van klager niet bevestigen noch ontkennen, aangezien er onvoldoende informatie beschikbaar is om uitsluitel te kunnen geven. Indien de aangeklaagde groepsleider zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens klager dan spijt de Congregatie dat verschrikkelijk.

4. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft klager meegemaakt in de leeftijd van 12-13 jaar; de leeftijd van pupillen in groep 3.

Aangeklaagde heeft enorme spijt van zijn misbruik, waarvoor hij is ontslagen in 1977. Er is aangifte gedaan door de toenmalige directeur van het [internaat] voor seksueel misbruik van zeven jongens, onder wie klager, allen in de leeftijd van 12-13 jaar. Hiervoor is hij veroordeeld door de rechtbank [plaats] op [datum].

Aangeklaagde heeft zich daarna vrijwillig onder jarenlange behandeling gesteld. Deze episode in zijn leven bepaalt tot op de dag van vandaag zijn leven.

Omdat het misbruik plaatsvond als aangeklaagde als groepsleider slaapdienst had, heeft het misbruik maximaal maar 1 keer per week plaats kunnen hebben.

Ten aanzien van het misbruik erkent aangeklaagde hetgeen in het klaagschrift onder punt 1. wordt weergegeven. Hetgeen in het klaagschrift onder punt 2. wordt weergegeven is nooit gebeurd. De onder 3. en 4. vermelde punten hebben geen betrekking op aangeklaagde.

Het misbruik door aangeklaagde heeft nooit onder bedreiging plaatsgehad. Voor zover aangeklaagde zich iets kan herinneren, heeft hij mogelijk alleen wel eens gezegd dat klager hierover zijn mond moest houden.

5. De beoordeling

5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen

moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3 Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld.

Aangeklaagde heeft slechts schriftelijk willen reageren op de inhoud van het klaagschrift.

In zijn verweerschrift heeft aangeklaagde alleen erkend dat hij klager op de slaapzaal onzedelijk heeft betast en dat hij daar enorm spijt van heeft.

Aangeklaagde ontkent ten stelligste de overige seksuele handelingen, die in het klaagschrift onder punt 2. worden genoemd, te hebben gepleegd. De Klachtencommissie kan niet nalaten hierbij op te merken dat zij dit enigszins opmerkelijk acht, omdat uit het overgelegde strafvonnis - zie hieronder onder 5.4 - blijkt dat aangeklaagde eerder wel voor een soortgelijk misbruik - gepleegd in dezelfde periode als in de onderhavige zaak - is veroordeeld.

5.4 Ondanks de gedeeltelijke ontkenning van aangeklaagde is het voor de Klachtencommissie wel aannemelijk geworden dat alle gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Voor de Klachtencommissie is het aannemelijk geworden dat klager in ieder geval in de periode dat hij in groep 3 zat en aangeklaagde toen zijn groepsleider was veelvuldig, soms tot 3 keer toe per week, onzedelijk is betast door aangeklaagde. Ook is aannemelijk geworden dat aangeklaagde in genoemde periode klager heeft gepijpt en klager heeft gedwongen hem te pijpen en dat hij zijn tong in de mond en zijn vinger in de anus van klager heeft gestoken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt in de eerste plaats door de authentieke en betrouwbare wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts tot haar overtuiging laten meewegen de inhoud van:

- De ter zitting afgelegde verklaring van de moeder van klager: Zij wist weliswaar niet dat er sprake was van seksueel misbruik, maar heeft er destijds wel over geklaagd dat klager bij aangeklaagde in bed moest slapen. Zij ging er ook van uit dat deze klacht uiteindelijk tot het ontslag van aangeklaagde had geleid.
- De hierboven onder punt 3. (de reactie van de Congregatie) aangehaalde verklaring van een oud-medewerkster.
Aangeklaagde heeft in zijn verweer verklaard dat hij in 1977 is ontslagen en dat door de toenmalige directeur van het internaat aangifte is gedaan van seksueel misbruik met meerdere minderjarige pupillen.
- Het strafvonnis van [datum] van de arrondissementsrechtbank te [plaats], waaruit blijkt dat aangeklaagde is veroordeeld voor ontucht met vier minderjarige jongens, gepleegd in de periode eind 1975 – juli 1977, toen hij als groepsleider verbonden was aan het [internaat]. Aangeklaagde heeft destijds het misbruik erkend.
De Klachtencommissie gaat er, in tegenstelling tot mr. Rohof, van uit dat dit vonnis geen betrekking heeft op klager. Uit het vonnis blijkt immers dat de vier jongens op

wie het vonnis betrekking had destijds in het kader van de strafzaak zijn gehoord. Zowel klager als zijn moeder hebben tijdens de zitting van de Klachtencommissie aangegeven niets van een strafzaak te weten. Als klager in het kader van het onderzoek destijds als kind zou zijn gehoord, zou in ieder geval ook zijn moeder dat moeten weten, omdat klager toen immers minderjarig was. De conclusie moet naar het oordeel van de Klachtencommissie dus zijn dat het vonnis geen betrekking had op klager. Dat alles staat er niet aan in de weg dat genoemd vonnis zeker kan dienen als stevig steunbewijs voor de onderhavige zaak, gelet op de grote overeenkomsten tussen de inhoud van het vonnis en de inhoud van het klaagschrift van klager.

- Het psychologisch onderzoek dat in het kader van de strafzaak die in 2013-2013 tegen klager heeft gediend is opgemaakt door drs. [naam], klinisch psycholoog. In het rapport van [naam] d.d. 29 december 2012 wordt nadrukkelijk naar het seksueel misbruik in de jeugd van klager verwezen.

5.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde, met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager zat immers ten tijde van de aanvang van het misbruik nog maar in groep 3 en was nog jong. Aangeklaagde was, als groepsleider, voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.5 De Klachtencommissie betreurt het feit dat aangeklaagde niet op een zitting heeft willen verschijnen. Zoals eerder tijdens de procedure aan de juridisch adviseur van aangeklaagde is duidelijk gemaakt, is de klachtenprocedure niet een dadergerichte, maar een slachtoffergerichte procedure. Dit wil zeggen dat de klachtenprocedure er in eerste instantie niet op is gericht de dader te bestraffen, maar wel om het slachtoffer erkenning en genoegdoening te geven. Het feit dat aangeklaagde, zoals in zijn verweerschrift aangegeven en door zijn juridisch adviseur gesteld, ongelooflijk veel spijt heeft van hetgeen hij klager (en andere slachtoffers) heeft aangedaan kan van grote waarde zijn voor de verwerking van het leed van klager, maar ook van het leed dat aangeklaagde kennelijk nog immer met zich meedraagt en ervaart. Het bijwonen van de zitting van de Klachtencommissie en het uitspreken van gevoelens van spijt hadden daartoe kunnen bijdragen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6 Over het verzoek van klager om een financiële compensatie kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, Zr. J.G.M. Verwijs en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.